

MAGYAR TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
BIBLIOTHECA ACADEMIAE
SCIENTIARUM HUNGARICAE,
BUDAPEST, KELETI KÖNYVTÁR
BIBLIOTHECA ORIENTALIS
COLL. KAUFMANN, B 142

WEISZ Miksa

Néhai dr. Kaufmann Dávid tanár könyvtárának héber
kéziratai és könyvei. Összeáll. és ismerteti ---.
Budapest, 1906. Alkalay ny. Pozsony. 199,80 p. 23 cm.

B
142.

Fragment of text, possibly a page from a book, showing some illegible markings.

Fragment of text, possibly a page from a book, showing some illegible markings.

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 142.

16

13

12

11

10

9

8

7

6

5

4

3

2

EGGY. AR. 2.50. Ft.

142

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 142.

142

כ"ב

הגלות והפרדות

יבאו כד כל ספורי מלחמת
מניחה

והמנפה אשר היתה נה בעת היותה
באנור וחזקן כבוסה חסיל הקיסר
בידו יכאדו הסני והג דוש המר אשר
נורטו היודליה המעמד הכו והתלאה

אשר מצאתם ואופן פדותם:
מכרו הנפיר אברהם לסמיר
תקס אלוף מכרה אל קושב
אנעוכה:

נדפס בויניציאה שנת
השצד

61

294
220

קרובי

וקציני אשר בחם אתמאד חמת
 האף במחר שזא פאנו יצו
 וחקצין כבוד יעקב חיים קוים יצו דורשו שלומי
 שלו יושע רב:

מיום שזכי בשלום א' ארץ מולדתי היתה זאת עם לבכי
 לכתו ולחקוק על ספר כל תמורו' הזמן והמזוקו'
 אשר עברו על אחיכו בני עמנו אשר במלכותו בעת
 המלחמה והמגפה' והאחרון הכבד הגורם המד
 והגמור לנו כי תלאותי הפרטיים כתרוננו סבוכי גם
 סבוכי והכריחונו ללכת אחרי העמל והטורח להחיו'
 את נפשי' אז אמרתי לכל זמן ועת לכל חפץ' אך אמכ'
 חמי' כל היום חשקי בתאמץ בי' להבי' מן הכח א' הפועל
 תחלת מחשבותי ומה גם בראותי כי נתכוונתי לרעת
 גדולי' המ' מעלת תפארתכם אשר השיאוכי גם יכלו לי
 להקריבני א' מלאכת חבור הספורים האו' באמרם לו
 כל היום איה קנאתך ובבורתך המון מעיד ורחמיך
 ולמה תחשה מלתכות משפט ה' וברקותיו אשר עשה
 ביעקב' ככן קמתי וחצעוד' משיבת התרשלותי' ואבא
 בימי' האו' א' מעיכו' אנשי הזכרון ואחלה עניה' להגיד כא
 לי את כל ביעותי הזמן למען אשמו' לפשו' את כל המעו'
 אשר נזויתי ממעלת הדרתכם ואקריבה היום לפניכם
 למען תהיו לי להדר כהדור השמש על הארץ ואת' אופי
 לרוח נוחת חקש' נפשי תפסטו יריב הס' הזור' ותקרבנו
 מלאכתי

א ב ג ד
 מלאכתי

אל בית אבי ואל ארץ מולדתי והנה חרב הארץ הכלה
מדקה וברגל רפסה הוריד מעלתה תפארת עבסה
והרסה נשא לבכי נחם והיה למי וחרמותי קול בפי
עד לשמי טלתי כארץ אלו הוי הארץ הלזו הכסמה
אשר היתה כגן עדן ויושביה בארץ הלכנון מלאי מנות
ברמון אוכה בחשכו לנכלי חרם לשבר רב ומהומה כהם
חשתי לשבות למנחמים ולא מצאתי אמי הורתי חיקרה
כי טרחה נפשה הטורה בארץ כנדיה אבל
יחיד עשיתי לי ואשכ שומם ודומם ולא עזרתי כי
אציתי אשכמה בחוך אהלי בקרב פתי בית מושב אל
ולהא ובהה האשכנאים ישבו בה ואני ואחי לזרים
חשכו עד כי בשארתי משומם פרום ונחתי וערום
באתי ומצאתי כל עמי שרוים בצער וכנרה ממלחמות
ובהלות חרדיה חרב רעב רבב השחקה אשר נלחמו
בהם כקנפה שמו נטן פוריה לעוסה זה אומר הוי
כי ביתן ישראל לגירוסה וזה אומר יד ה' היתה נטויה
נחבנו עלוטה לשום את הארץ למרחסה והנה נשמי
נכסוף נכספה לדעת את כל הקורות למען עשה
ביום הזה להזת קולי הקינות בוכרות וכשמי חלי
פיפוי הנרות הוי דמעותי ארצה כינרות ושמי עלי
משא לשטה לדעת אמתה הדברים להיוחס שאורים
לכל יושבי הארץ ולזרים ולהיות כי ידעתי כי יבאו
במשפר נבואה האנש אשר יאמרו על פרטי הספורים
האלו או על בליהם כי תסור אג יתור במגא בס רכב
בקל

בקל באמת למספר לזולתו מה שלא היה הוא מש לחוח
על כן בחרתי לחלות אח פני אנשי שלמים וכן רכי אשר
פנייהם דאו ולא זר להודיעני כמות הדברים והניחם
למען הראו לכל וביניהם הכבד כמישראל יהודה ככמר
משה חוק זבל אשר יות מכלם חור כנבר חלציו להעירני
על כל פרטי המקרים כי כל הדברים והסיפורי כאמרי
באמתי ואם נשתי איוה דבר לא עשיתי ללא דבר
ה' למען רחמי יטובה ממרומו ויפרום סוכת שלומי
על ישר עמו ויאמרי לנרותינו ויטיבנו באחריקנו
ברחמי וכרוב חסדיו יגאלנו אמן

11

בשנת... ושמנים ומסעות הוא

הדרכים החסות פירדלכנדנו בוכלונה רוכום ממכ' שוכה
וממכ' פירדלכנו עלה בלכו לקנד בעי הזאת ממכ' וכו'
מדרש גדול לדורנו ולנו בוכמ' הפילוסופיה וככל
החכמו במשפט כל שיה ושה אשה מדר' הקיר' המכמה
בה ולפי פטר' המזן עם הארץ עשה זה לכעבור סככ
אם הרבה להכיר בשעה הזאת קרלו פורדלכנר דוכום
מלשיל במ של ירדקל' הקדוק קארלו בוכלונה הראשון
כאשר עשה כי חסך גדול היה שרדלכנר מכל אשר
היו לפניו ולכו דעה הקבצ' מקמס אדעת לראו' בעתות'
כי ראשו כי נקל שרבר להסאה ארמו בלי מושל ומפול
הממשל' טר דוכום: הגדול קארלו בוכלונה הראשון
בנו של ורחיקו אחיו של גולילאו בוכלונה אשר בעת
מלך גולילאו כמכ' טובם הלך לודווקו הכו' לאר' נרסת
וישק שרדלכנר בכת' שגס מלות ושמנים ושבעה
בתים הסתובב בשנה יום בו
וימלך תחיו ויטענו לחי' הנקרא ויכ' למו השני
והוסס כת' מלכות בראשו וקבלוהו כל שריו ועבדיו
מליהם לראו' בכבוד והדר
והיום אשר מלך ועל' טענו השני ארבעה עשר חדשים
והוא מורו מיד בתתק קארלו פורדלכנר הכו' דוכום
מפילוס' עם השמית מרואה בתו של הדוכום פראכלסקר
1 2 6 3

לחיות... והוא... ויטענו... וקבלוהו...
מליהם לראו' בכבוד והדר
והיום אשר מלך ועל' טענו השני ארבעה עשר חדשים
והוא מורו מיד בתתק קארלו פורדלכנר הכו' דוכום
מפילוס' עם השמית מרואה בתו של הדוכום פראכלסקר

11

ואת כל אשר יקחם לו לאשה כי כן נבנו אומות סוף הדורות
וישגרו רובה בעמם בחיים חיותו חף כי היה זה נגד
הבן שולמו של מלך ספרד אשר היה פאמן האל
במנטו כה אשר בגלל הרבה הוא יבן מחנה הדוכוס והיה
וילך לגור באחת מן הבתים מאשר צהר
ובשנת שלש מאות שמונים ושמונה ביום שמונה
לחד שבט בין כב לכך שמו הגיע הדוכוס הגדול קארלו
בנולדה הראשון ארם וכמוהו היה מתפלל בפני
הדוכוס בספינה אחת קטנה דרך מי הלגה וכלל דרך
אנלס השע הנקרא פורטה אוקורה אשר היא פתוחה
לחצר הדוכוס החיצון וקבלו אומות בני הדוכוס אשר יטול
הנוכח ושני רבי אשר אתו למחרת הפקר הוא
יום תשעה לחדש הנו הלכו גדולי הקהל אשר במהר
לנשיא בני סלו קיים וכמה אמן ועל מנחת זכאה עשה
דפא כורצו זנל ועמיהם שלשת ממוני הקהל להקביל את
פניו ולהשתחוות לו חפים כבסכל הקהל יצו להדוכוס
ארה קבלם בפבור והרה נידקר אחם טובו והלכו מאתו
בשלוש שמונים וטובי לב ושמתו את כל יקרי עמיהם
וביום שלשה עשר לחדש הנו לעת ערב ובה הדוכוס
ארה מהחבר והוא רוכב על פוסו ושנים רכים אתו
והדהך פעמי מרכבותיו ללכת אל בית חפלהם הגדולה
אשר ברחוב העיר ומשם נסע לאחר מהקראיל ובשבו
ללכת לחצר כהיותו כרחוב העיר בשמ קול גדול והוא
העם יתו הדוכוס וילכו להם חסודים וכן היו וזעזעו

ת מיר

מיר וכן הדוכוס ארם אשר קיוו זיאמר להם מה קול
הנה באוי סבו אות וחסו ולהמו את כל משמיעי הקול
הזה תיב עם לבנו והמון העם כחשכם כי רשות ניהן
להם מאת הדוכוס ארה להכות את היהודי ולעשו מהם
כרמנים גבילו כחשו להקריב את עצמם להכנס בגיטו
להרום ולאכר ח' וברוך כס' שלא עד מאד כחחוקו
היהודים ויבגרו פתחי הגיטו וכראוחם כך קמו המון
עם הארץ באכורות חיה וסטף חף לכנס אכנים
וגבליכם כחלוני היהודים הפתוחות חונה הגיטו
ושליבים וישברו את סבוכות ושיחו מגמת פניהם
לעלו בסולמו דרך החלונות לבית היהודים ח' להשכיר
חניה מרם וחרכם מאלכ כפר היהודי העניו והאומלל
לולי ה' שיה לכו כחרות אשם בנו במלנו טוב ולא רע
כרמני וברו חסדיו ולא נתל להרע לעמו ורכי מהמון
עם הארץ נבשו אל דלתות שערי הגיטו כחרבו כרמחי
ונקדחמות לשכרם זה כרמתי והעיר את רוח לאור
אחד יהוד אשר שם נססו ככמו וילך חונה הגיטו אל
רחוב הגדול ויקר מקמה ככני זעני הדוכוס הגדולים
והיהודי הלך ילך זככה וישאלוהו השמים מה לך כי
עקת זיספר להם הכחו את כל המאורע וישמע הדבר
אל הדוכוס קארלו מראטיל זמיר שלח את קונטל סרפניסקו
בנולדה ועמו אכני חיל רוכבים כסיסי מזוינים איש
חריבו על זרבו והכילו את המון עם הארץ עד כי
הלכו להם ככחי כפס כי תוחלת כככה כרוך המפלי

לעשור 2 2 3 2

לפני אשר עם כלב הדומים מליסל להות לנו למשנה
לענות כנה' ואף הדומים הגדול' והיה התנול עם
ראשי הקקי כי מעולם לא עלה רעתו באמו כהנה להנה
היהודים ח' לא להבנת הכה' וננו: המון הפם אשר
היתה זאת בפיהם לאמר יחד ארונכם הדומים ילכו
היסודים יבאנו: ויהי
בערב' היתה קרא מקר' ללוק' מלמדו להפיל כה' הנה
מזם שלום זכב' על ידו מונה הצאה והכיריה
המון עם הארץ ומהו אמר יב' לשון רמו' אר' ה' והלוק'
קנובר כס' א' ביה אים' אחד ובערה' והפיה' את רוחו
למלטו מיר רודשו והחביאו' א' אחת מן האתחובות
והרודפים רדפו אחריה ביה' הסוד' ולתפלתה כי ה'
אקיו' היה בערו כי אים' כשר' היה מפוסר במנות
וכמעשים טובים ובראת ה' על שבוע עדים הניע הר' ה'
א' ראשי הקקי והשתדלו כד' ה' הסוכה עליהם ופלה
שר' המשים וממשי' והביאוהו לכיות עלו ונצחה
למחרת' הכקר כי כפל סחר' הדמים עלו והיהודים נורו
אומרו על' הם נערים' לכלת' ותקח' השפירם
פניהם וככה עמדו ספורים עד הנהרים' ורבי' מהמון
עם הארץ אשר הרשימו בגר' היהודי' בהשלת' האכבים'
וכפ' האשמו' מעטם הדומים' ארה' כבית האסורים'
כאסכם היהודי' בעצמם כי חפני חסד' ופלו' הם השתדלו
לשם טובה תחת רעה' להוכיחם מבית הכלא' וישתדלו
ממוני הקקי' הכל' סדוקים' ארה' לעמוד' בערף' לפניהם
ולמנוע

ולמנוע ודי המון עם הארץ' מהשחית ביהודי' ולא סחר'
קדוכם ארה' לנשו' הכרכ' כי סמן' בבית' ועקב' כי לשמות'
ערב' כרוח' קרא' כחיל' מעטם הדומים' ונבולו' ארה' אסון'
אמרו' נברוא' כ' יוא' ומפליח' טעם' אים' א' הנה' לא ישנה'
קה' ולא ירום' את ידו' לא ישמע' כה' קולו' להפעל' שיש'
איה' יהודי' קטן' אר' גדול' ואש' לא ישום' לבו' א' דבר' הארץ'
ארה' ויעבו' על כלל' הכרוח' סנה' חו' על סוף' קרט' אסרשו'
קדמין' יתעבר' וביקיה' בולו' וסוקה' ובהארץ' ויהא'
למקום

ועתה את האקים כל ימי' וטעם הגדול בושקו' וטעם

אל' בעת היל' לד' אשרה'
פל' אי' חסד' ביום' בפי' אוכרת'
הרשע' ת' צא' עולה' לעיר' וערת'
ויהי' בימים' ההם' במחנה' להנה' ארה' כשנת' אלם'
מאות' שמוני' ושמנה' נסע' האמת' וימנו'
סוף' אלהו' אכיל' ממכ' טובה' במלאכות' הר' וכום' ארה' ללב'
א' סק' וסר' פיר' אכיל' חסני' לנענה' נקבל' שקירו' השלטה'
סוף' האינו' סוף' מורה' להבנת' א' הדומים' אמוני' ומקבל'
לפני' הקיסר' חף' כי לא הניע' א' חלונת' סוף' קס' ר' עכף'
יב' חופים' מלפני' הקיסר' חל' רע' סוף' חופים' ונעם'
עוד' קדוכם' ארה' לשלוח' כמו' כמורו' קאר' לו' פיר' ינאכרו'

דוכוס

החכם מרטייל א הקיסר למען ישא פניו ולא עשה ולא
באט ודבר הדוכוס זר יטיל ודברי ההגמון א הקיסר
והפכות הקיסר ומזנחיהם ומבאיהם לא נחננו לבו
לפרט כפי הנשמע כמקוים וכדחובות קריה כי זה
אומר כזה יום אומר כזה ופלגו מים לב מלך כד ה
קייבא עד חכונת ידיעה מנסונו טמוני מלכי הארץ
ושריה ואני אין לי עסק בנסתרו לבתי אכשל באשר
עשו אשר שר בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ
והקיסר פירדכאדו השני אסף עם רב בחול אשר
על שפת הים לרוב ממד נוח גירמאנחיה
מאונגראיה מכוחיהמה מאוסטריר ממורויהה מכור
ומשוארין ומפל איצוהיו ויעל בד החול שכעים אף איש
בחור ומקום האמ לא יפסד אשר לא יסוב א מהם מקני
כל ולא יכריחנו בין קסת ולקש היו נחשבים להם אבני
הקלע וישה עליהם לראש ולמנהיג השר הגדול קונטו
מסמם כהיום והשארפונהיים הפקיד על הצבא לו לשמרה
קונטו ראמבלרו מקול לטו ואחריו הכארון מטיחם
באלסו זכארון אלקונ אלדרינגיר ויפוס להיות עליהם
למשמרה ללכת להלחם במכסובה ללכדה וישימו פניהם
כדובים וכאבי ערב ללכ לשמור מנות אדוניהם וירדו
מגודמאנחיה לארץ הגריסוני ומאדן הגריסוני א פנו
במילאנטי וילכו הלוך וקרב אל הגבולים אשר בק
קראמזה ובין מנפוכה ויכאזו וישבו באוסטלאן מקום
השער מכוזלו ובארנו המודיכטי ומורכרול'טי ויהו
האשכנזים

האשכנזים ל הימים בעיניהם ולגניטים כנדיהם
או הלך הקונטו ראמבלרו מקול לטו א ציר מילאנכ
לקיים את הקשר הגדול והענו אשר נחקר בין
הקיסר פירדכאדו השני ובין פיליפנו מלך הספר
נשם באילאן נחקבל בכבוד לפני החכם והנכון מרקיטו
ספינולה וייעצו וחדו ללכת להלח נגד הגנבוס קרלו
זרה ויחזו את מחניהם לשתי מחנו המחנה הא ועליהם
הספינולה על קזאל ממונטי פיראטו והמחנה השני
ועליו הקול לטו על המנטוכאנו וילך הספינולה בנת
גדול זכיר חוקה וילכוד מקומות רבי ממונטי פיראטו
וייגר על העיר קזאל וחבוא העיר במגור וכמנוק ולא
היה לחם לעם הארץ
והשבועה באה אל הדוכוס זרה כי כמעט נלכדו
קזאל וימחד וישלח את בנו אשר אהב
דוכוס מאומינח ואבנים מיטט עמו כי עדין לא ידעו
מוצא העיר ומבאיה ויוד הרכב לחיל הספרדי ויסקר
מרגלים לרגל מקום בואם ויעו עליהם וישרגוס לפי
הרכ והדוכוס מאומינח חפשו חי בכרתו טהר פו עין
ושמו חותו כבי האמר א במפת ער בוא דבר הספינולס
מה יעשה לו והכנת כי היה חוש אמונו בחכמה סכרית
אותו וברח גם הוא עמו ולהו' בדוכוס מאומינח הפ'
כער רך כמו בן חמש עשרה שנה ולא ניספ ללכ בדגלת
כשאהו הכוח הזה על מנתו באהבה וחכה קרבה מילין
ויביאשו במנטוכ'ס זכהניע טס סבור גדול עשה הדוכוס
זרה

אשר ילכו מה הוה וגמלה טוב כמקתו וכבוד ודין
שם לו ידוע מהוזה ספר נאכו את כל הקרות
אחור יסמח הדוכוס כלבו שמחה גדולה
מלחם קול וחוק ארע אשר היה עם בעת
היתה במחור הלא הם כתובי על ספר דברי
הימים לאנשי קול
גם הוא לא יכול ללמד את קול כי עיר
בגורם היא ואם הם חכמים ונבוכים
ולאמר ולחמם מכעוריהם וישכ הסמיקות לחרבו
הקרה לו כמו סקרה לדון נבואלים מקור דויה סר נבא
הספרים כי סכ ספן קול ולא קועיל לשום אחד מקם
בנורתו

והדוכוס קאלו נבואנה ירה שלח וקרא לכל שרי
חיליו אשר בכל מעמד מכסוכו לכו נבא
לאתחלות ארץ על דבר באותות ליום מיועד וכן עשו
אזלאו כלם אמרו אנחנו שרי העבא ונקודיה ונתחמו
עלם נבואה הנדול אשר אלל חנר הדוכוס ירה בשנים
עשר אלף דברי וסני חלמים ומתחם פרשים ארץ בתור
ועתה אל עלם את פני הדוכוס ירה אשר היה עומ בחגון
אזלאו חילי מדריי המחוחות לרחוב הנוכרת ושמה היו
על ארץ עומ על פתחיה וספרתי מחסוי ומכרבי
על עיר לפני הדוכוס ירה את כל סבגרי
ויחוק את כל לדין ויהלק את כלי המלחמה על
על עמם הארץ וישא את ראש חילו ויש סכו למשמרת על
ארנו

אשר והמסכה על החמוני אשר יראה הוא צדי
זהבחה כפשת ככל שווקי העיר זעל הכפרים
מטעים הדוכוס לכל אדם יהיה עיר סיהיה
וכסס את עבריו זאת מקצהו אל כתי העיר ואשה לא
ישא את לבו לדרר הדוכוס ירה כל אשר ימנ לו החור
באש ישרף ויבאנו כני הכפרים את כל ממונם זאת כל
המחוס העירי וזנגם את ירושם כמו פן רבו אך
לאשמו אל לבם בני הכפרים להכיר חכן ומסמח
לכסמם כן אמרו בלפניהן עיר היום גדול לא עת
לפניהן מק יתקד בדבם קל כלא יען כילא האמיונ
בפשת מקחוס יבא השוט עליהם וקבא העיר כמנור
ובגלל סדבר בהם הוכרחו למכור את נהמתם להיחוס
מוחברי גדה ויהשור אז במלכות בפלסה אז ארבעה
דוק אמנו באוסרם בל ארץ וארץ הכנים אל חקך ביתו
לחם ויין וכשר לרוב ויהא עמי אכף עשרה חמרים
ועברו כר יבינו כשר מלוח להשכיר עלם בימי דעבון

מחת העיר אל טובה בנה הדוכוס ירה מכפרים
וזו וקוס דרית לה סר כ וישם הסוללות על
החומם להכונן בהם פל הקמים עליו לרעה והיהודים
בגדים הוכרוו אלכיר זעשנות במלחמה המכר ויבנו
דמין אחר בסנה הנמת העיר וימנאו חן וכבוד בעיני
הדוכוס ירה אשר היה מנא ונא לפניהם וראה זריות
הנדולה וישכר עשיוו הדבר גם כיום השכת פרס ירה

ה' א' אברהם המצדק סגולה מאוחרת ואלעזר אברהם המצדק
אלעזר המצדק כבודו וקולו עשיר וספקו חזים וספקו חזים
במאמר אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
במאמר אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
במאמר אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
במאמר אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
במאמר אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
במאמר אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
במאמר אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
במאמר אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
במאמר אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
במאמר אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
במאמר אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
במאמר אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו

מקורו מן השמים ויש לו כח אלהי והוא מורה לנו
באמת ג' ימים על כל המצדק כי באמת לא יתן אברהם
המצדק כל ללון האברהם אלהי אשר יעבדו וספקו חזים
והוא יאמר העשירים במלאכה החיוניים אברהם המצדק
עם האלהים שמותו במלכותו וזכרנו אברהם המצדק
אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו
אברהם המצדק המצדק באומנות חכמתו כבודו

עליו עמ רב מהשכנים והגאונים הרוקים המון
נענו מהם הקאטליט על השכנים כי חוקים נענו
לכ הם ויהי קורא אותם פלטק אשכנזי גרוסי סאדולק
טינו מחבלום גדולים וכשעמם אדם היו כלתו בכל
סודו שיערי העיר אחזקו המלחמה מאד וזו
וחעמוד העיר כשנזקקה גשלת לחדש טכת כשנת
השנים שלש מאות ותשע ובעתם היום שהיא מסומ
האשכנזים מעל העיר וילכו להם ממנו סקתה וישבו
כמקומות המנובאכו ובמקומות מראכדוליסו ולא
יבדלו כמקומו הרחוק גדולה מן העיר וזו
גם כי בעת היותם במקומות האלה לא נמנעו מלכא
העיר למעמים לשמוך מוקיטין ומוללות אל העיר
ולכדו מקומות אחרים ממנו ובאלה זבא זבא זוס
סמק אל העיר גם גאמו מקום מנובאכו לסדו לבלתי
יכא דרך עם מויכניא על המים אדם דבר לעזרת העיר
ולא עלתה בידם כי מפל מקום הוימיאני כחבמות
לשלוח בידה לעם מנטובאכו דרך מעברו אחרי וילתכו
בל וסכו המקומות הם מהאשכנזים כל ימי היותם
ויהי באסר ראו האשכנזי כי הפתו עבר יבאו ממקומות
מוסקוקיה ויכאוו ויבשו ל תוספת העיר נלחמו עליה
בעת ההיא בחדש סיון בשנת שלש מאות ותשעים
המלה מנפה גדולה וחוקה במחנה האשכנזים
וגם במחנה המנובאכו וימת בשני החיילים עם רב
או עמם פרנבוס קאר לנו ידה שחושפו העיר בעצמה ללא
לשמוך

לאמואל אף חומת העיר אלכו פי הפצורים האכזר הנכא
היו הלוך וחמור כי היתה הרב חוק עליהם ויהודים
כמו את שבקם לתת סך גדול על ידי פרוי זקלמיסל
לשחוקם על הנכא לבלתי יזכרו חסם ללכת לסוף אש
חומת העיר ונבאכסי ספית יתל הנגף זכמחנה יטר
לפי כך מעוה וברא שוהגדי וזקום מכני ישרל בלתי
אבטל חס החוק המגיסל יתכ ככ פטונות כו פשוך לתכ
השכונות היו מתים עפרים וזאת בכל חס וחס
וזהו המסוד שונם במחנה האדוקי פי צווחן פראלטיק
יסודם ונבאכסי המורה המסודות והיה על וזכרתי
אין ינא אמן בא דת אשכנזי מעט אשר היו חללים
הלכבו שאלת מתי בני עמה בבקו הקבוצת ותמיד היו
האשכנזים מלוח אוחס להיות להם למשטר כי כן יוס
קום ל סודו יבא סודו יבא סודו יבא סודו יבא סודו
וחצצה יתחנפס כיום השנה טפה לחדש אל זכרם
האשכנזי והוא שהיה לעת ערב צווח כל היהודים ל
ב' הסודות וקראו את הלל הדגול והללו את שם ש' כי
באורו וזכרוהו וזוהו בלתי שמו יתעלה
אשח העמים שבים וטובי צפנו ככלי צמנו בעת השנה
סודו שם סודו שם שם יתעלה ופית גדול סודו
שם יתעלה שם יתעלה וזכרתי על כל החולים אשר
בלא שם יתעלה לסמינת אשכנזי ה' ויסקלו עליהם
למעטם שאלו גאמוי אקק' ויהסניו עליום בהשגחה
סאדוים זכרתי יתעלה וכל אח מהקק' הקדש כרפה אלכד
לנדרקה

תורה וכל תפשיטי בקף וזה הנמצאים בית ה' ולא
חללו ח' שום ספר תורה כרוך ה' שלא נתנו טרף
לשוכה כי לא הרגו שום איש יהודי אבל אמונו והכושם
היה ליהודים לכופר נפסם ושלש שעות אחר שכנסו
האשכנזים לבנו בנימו באו שרי הנבא ויבערו כל אשר
הקבא לבלתי בואו עוד בבתי היהודים והם לא ידעו כי
מה תהיה באחרונ' כי הארליגיר וחכיריו גמרו בדעתם
לשלוט הם על היהודים ולכן בו ולשום מרמס החמר
חונות כאשר בענו עשו לנרש' גירוש מוחלט מהסתפח
במלחם וזו חונה הקטנו בכוו בבתי המון עם הארץ ג'
ומ' ארנוסים והאשכנזים היו מבואים אל היהודי בנימו
שלא רכ והיו מוכרום להם בסך מועט אשר בודאו לא
היה צביע סך הקטנות שהיו קוני' היהודי מהאשכנזים
לעשירות שיוון :

וישימו האשכנזים משמרות על כל פתחי הג'טו
לבלתי תח' לא וכל שום יהודי רכ ככה היה
כלבם האכזרי לנרסם מהמעמד כאשר עשו בעונותינו
קדטים וקולור' קולנו מהאשכנזים נכנס לבור
בבית המהר בן ציון יעקב בורט' לנו זיהי שם עם עברנו
זוכר לנו חדרים ומטות כאשר כמר בביתנו וארזותנו
אזרחת תמיד נתנה לו מכיס הקק' ושרים רבים החתרים
באו לבור בבית יהודים אחרי מנחמם אכלו ומיכסם שמו
כל ימו היותם בבתיהם

וביתו שמו טבעה אשר לחדש אכ הזכרו כרוו בקל
קרנא

קרנא אשר וקיתא מטעם השר אלר' יכנר ונדלתי שטוס'
אדם סיהיה אשכנזי או א טאל' אנו לא לחוץ שום יהודי
לא בדבור ולא במעשה לא במוס' ולא בממוכס' אבל
הטוב ההו' היה כליו וקוץ כה כי הכל עשו הארדיגיר
וחכיריו בכונה מכוון למען ישאר להם כל רכוס הג'טו
ואונדותיו ה' אחמול' והיהודים היו עומדי' משתאים
ומאריסים כילא היו יודעים מה יהיה באחרונה

וביום הראשון הוא יום תשעה עשר לחדש אכ נכנס
ציון יעקב בורט' לנו ושלח ויקרא תשעה אנשים משועי
ה' הודים ונדלתיים ויעכסם שם בבית הנעלה המכר
ולא ירעו סבת היותם שם ובעצם היום ההוא ענמו
בין כל' נבג' שער' נכנס א' ש אחד מנטוכא' כב'טו וטופס
כרוו ב'רו ויקרא בקול גדול לכס היהודים מטעם המר
אלר' יכנר והסדרים חכיריו הוהרו שבאן שלשה ימים
מהיום תלפ' לכס אנשים ונשים וטף ולא חעמדו עוד
בכל מעמד מנטוכאנו ולא תוכלו לשאת עמכם שום
במף חפס' שם שלשה דוקאטונ' לכל אח' ואחד מהם
ומלכ' ה' התחתן ומלכ' שיר' אשר ימצאו עליו ולא שום
דבר אחר' אשר ישאר במעמד מנטוכאנו אחר עכור
ה' ימים היו כל' מי שיבוא עמו יות' מהסדר המ' אח' רתו
להמית' והג'טו עמד סגור ומסוגר כל הג' ימים השלה
בעוכס' המיתה לכל יהודי אשר יבא מתוכו' וזה עשו
לבלתי יבוא שום משתדל להשתדל בעד הקק' ולבלתי

2 4 7 יכיא

תורה וכל תפשיטי במקדש וזהו הנמצאים בית ה' ולא
תלתינו שום ספר קורה כרוך ה' שלא נתקנו טרף
לשיניה כי לא הרגו שום איש יהודי אבל ממונו וכבוסם
היה ליהודים לכוסר נפסם ושלש שעות אחר שכתבו
האשכנזים לבנות בניטו באו שרי הנבא ויגערו באש
הנבא לבלתי כחון עוה בכתו היהודים והם לא ידעו כי
מרה תהיה באחרונ כי האלהייה וחכיריו גמרו בדעתם
לשלוט הם שלל היהודים ולכו בו ולשום מרמס החמר
חונות כאשר בעובו עשו לנרס גירוש מוחלט מהסתפת
תקלקלם וחוזה הניטו כחון בכתו המון עם הארץ ב'
ימסרנוסים והאשכנזים היו מביאים אל היהודי בניטו
שלל רב והיו מוכרום להם בסך מועט אשר בודאו לא
היה מנוסקר הקנות שהיו קוני היהודי מהאשכנזים
לעשירות שיוון
וישימו האשכנזים משמרות על כל כתחי הניטו
לבלתי קת נא וכל שום יהודי כי ככה היו
ללבם האכזרי לנרסם מהמעמד כאשר עשו בעונותיו
הרבים והקולוריו קולונלו מהאשכנזים ככנס לגור
בבית המהר כן כיון ועקב בודאו ויהי שש עם עברו
גופם לו חדרים ומטות כאשר בחר בביתו וארנותו
אבגהת חמור כמנה לו מכים הקקו ושרו רב סחחרים
באו לגור בבית יהודים אחרי מלחמם אכלו ומינס שקו
כל ימיה יותם בכתייהם
וביה שפי סכעה עשר לחדש אב הוכרו כרו בקל
קרבא

יד
קרבא תשרוקיה מטעם השר אלר ריכנר וגדלו שטוס
אדם שיהיה אשכנזי או א טאלאנו לא לחון שום יהודי
לא בדבור ולא במעשה לא בבוסם ולא בממונס אבל
הטוב ההו' היה כליה וקוף כה כי הכל עשו הארדיניר
וחכיריו בכונה מכוונ למטן ישאר להם כל רכוס הגיטו
ואונותיו ה' ואמל' והיהודים היו עומדי משתאים
ומחרושים כי לא היו יודעים מה יהיה כאחרונה
וביום הראשון הוא יום תשעה עשר לחדש אב ככנס
הקולונלו ט' טר'ד שטיין אל בית כמ'הר כן
כיון יעקב כודלו לנו ושלח ויקרא תשעה אנשים מאשני
ה יהודים וגדוליהם ועבכס שם בבית הנעלה החכר
ולא ידעו סבת היוהם שם ובענס היום ההוא ענמו
כין כל נבג שעו לכנס איש אחר מנטוכא בניטו וטופס
ברו כיון ויקרא בקול גדול לכם היהודים מטעם המר
אלר ריכנר והסריו חכיריו וההרו שבומן שלשה ימים
מהיום תלפ לכס אנשים ונשים וטף ולא תעמדו עוד
בכל מעמד מנטוכאנו ולא תוכלו לשאת עמכם שום
עסק חהפ'י אס' שלשה דוקאטוני לכל אח' ואחר מסס
ומל'ום התחתון ומל'בדו'י אשכ' ומנאו עליו ולא שום
דבר אחר' גאשר ישאר במעמד מנטוכאנו אחר עכור
הב' ימים או בלמי שיביא עמו ויקר' מהסך הפו' אח' רתו
להמית' והג'יטו עמד סגור ומסוגר כל הב' ימים הלא
בעונש המיתה לכל יהודי אשר יצא מתוכו וזה עשו
לבלתי יכוח שום משתלב להשתלב בעד הקק' ולבלתי
יכיא 2 4 7 8

ישראל שום יהודי מעות או ממון לסקור אותו ביד שום
איש אשר לא מבני עמנו
והיה כשמוע כפי הקק' את השמועה הרעה הזאת
כפלו מניהם וישאו את קולם ויבכו בקול גדול
ויצעקו בקול מר כאמור מה זאת עשה להם
לנו ^{לנו} השכה חנות אל אוני לנו כי גוענו אבדנו כלנו
אברנו שמו שמים על זאת ושקרו חרבו מאל על כל
החרד' הזאת וכאת יסורי אשר עריון לא עלת' ארובה
ומרמא לאכאוב אכעטועות המנפה יודים חוקו' נרפו
על השמועה וכל ברכים כשלו
וביום השלישי כאל' למרש אב נתאספו כל היהודים
אכפיים וכשם וטף ויבאו אל כתי הכנסיות
וישאו מאור גדול לכבוד אלהינו ויתפללו אל ה' בתחנו'
ובבקשות ויקראו אל ה' בחוקה להיות עמם להנילם
מכל צרה ונזק' והבאונים רכבי הדור אשר היו בבית
הכנסת הגדולה נטלו הספרי תורה בחיקם ושמש
הקהל שם אפר מרה על הספרי תורה וכל אחד ואחד
מהם נתן אפר על שמו וישכו לארץ וישאו את קולם
ויבכו ותהום הכנסת לקול הכבד כי דכה היא
ביום ההוא קרה מקרה כי כוזו האשכנזי את המקום
אשר בו היו ענין מעות המון עם הארץ לעבוי
עמם הנקרא כלשונם מוכט' ר' פיוטה ויגוד לקולו וללו
האשכנזים כי היתה כויד יהודי אשר שמו כמר' אהלן
הבהן בחור בן כ' שנים וקששו אתו ושמו אותו בבית
האשכנזים

טו
האשכנזים * ופנתוהו כמגופים רבים זרעים עד כי
סיו הכשילו לרבר דברים ולהתוודות על הטאות אשר
לא פעל ולכסוף בעת היות היהודים האומללים בנידוש
המר תלו אותו על העץ וקבל עליו את הדין כהסב' זאת
על קדוש ה' בפרהסיא והיה זה ביום שק' שנת שלש
מאות אחד ותשעים *
וראיקו לספר המעשה וכמותו *
יום אח' הלך שר אחד אשכנזי וקמר קמר עם עוטה
המלאכה מהמוכט' ר' פיוטה הנזכ' לכוזו אותו
שניהם יחדיו * ויקד מקרה הרע של היהודי הנזכ' ה'ר
לעבו דרך שם וקראוהו הכוזבי' ההם והכריחוהו לסייע'
והאומלל באונם היה עושה המלאכה מבלי ידע אם טוב
ואם רע * וזה היה לו סבה כי תפסוהו והמיתוהו כנו'
בלי עולתה בו * וכערכ ההיא שלמדתו הלכו להם
היהודים האומללים שלחו הקולנוכלי קולנוכלי ופיוטיך
שטיין ויקראו עוד עבדה אנשים מלכד התשעפ' אשר
תפשו כראשונה כמדובר ועכנום שם במנטוכה * ולא
הניחום ללכת בגולה עם אחיהם סגולים * ונרות רבות
וסיגופים ויסוריך עברו על היהודים התפוסים האלו כי
הקולנוכלי הנו' עבדום שם במנטוכה אסורי' למען ויגודו
להם את כל המקומות אשר עטו שם הגרוסים חפורות
ומטמוכות ויהיו שם במשמר בית הנעל' כמ'ר כן נשן
יעקב הנו' וגם בבית האשכנזים הושמו אחרי כן ויעמדו
אשכנזים בבית הסוהר כיון חמשים יום בצרות אשר אין
להם

להם חכמים ובערם ביום הכפורים בשעת נעילה עני
בחבל ורועותיהם למען יגלו להם המצוות וילחמו
האשכנזים במינופים רבים
וחיו בבקר יום רביעי כב' לחדש סיון באלו היהודים
האומללים אל בחו הכנסת ויתפללו חפל שחרית
כמשפטם והמה זמנים כנפש מרה ובוכים וזועקים אל
ה' על עונם חשעה בתי כנסיות קדושות וכמה בתי
מדרשו אשר היו הוני בהם תור ה' יומם ולילה וכתיהם
מלאים כל טוב לחלה לעם אשר לא ידעו ואחריו כלות
התפלה נתקבצו כלם ברחובות הג'סו מבלי ידעו אנה
יסבו ובאמת כי כבאן לטכח יוכל נחשבו וכן היו
בעיניה כי היה זאת כלב ובמחשבת לאמר עתה נבאחנו
ישקר דמנו והיה למים ועכ' ישחכה ה' לא נמצא אפילו
נפש אחת שכנס רוח אחרת בקרכו רק כלם אנשים
זכאים וסוף בלב אחד כאיש א' מאסו וקצי בחייה בעה'
אשר הם חיי שעה ונטו אח שכמם וגמרו בדעתם לכחור
כחיי העולם הבא לסכול יסורין וסיגופים ולמות על
קדוש ה' הנכבד והנורא
ה'אלהים אברכה שמך לעולם ועד תמיד תהלתך בפי
כי היי' משגב לנפשוחם לחוק לכם ביראתך
וביחוד שמך הגדול וזף גם זאת בה זמם בעת צרה
ונזקת אמת את לבכם לאהבה וליראת שמך וזכרה
להם ה' לטובה לעד אמן
ובעצם היום הסוא ביול כב' לחדש אב נסעו היהודים
העניים

העניים והאומללים בצער וכזרה בינון ובחלואה ללכת
למלט על נפשם מסכנת גופם הגדולה וכלתם חוצה
הגונו כתחלקו לשתי מחנו וישם המחנה האחד את פניו
ללכת אל סאן מרטינו מקו' א' מהדובום מכו' ולו נמחנס
האחר שם מנחת פניו ללכת בספינות דרך מי ה'ל' אנו
זכרה פ'ו לקבלת אשר סביב למטובה
ועתה בחרתי לספר את כל התלאה אשר מצאתם בדרך
לפולכי סאן מרטינו ואח' כך אספר את כל הקורו אותם
להלכי בגבול מיראנדולה
לא נפלאת היא ממני ולא החוקם כי אל להעלות
על פטר בדיו רוב הצרות הרעות והגדול אשר
קרה אותם כדרכי הגורם כי אם אמתך אספרם מחול
ירבון כי כל איש בעל שכל יוכל לדון ולחשוב כל הדיון
הרפיקי דערו עליהם
האיש הרך והענוו והאטה הרכה והענוג הזכרנו
ללכ' על רגליה בדרך ויוכו בשרב ושמש וכמה
נשים אשר היו נושאות תימקוותיהן אשר דבקו לסוכ' א'
חכם כנמא והיו שאלים מעט מים ופזרם אין להם
ביעותי שנה יערכום ונמחם שות' רוחם נחזק עליהם
הזעם ויביאו בכל יומיהם בני אשפתו פחד קרא' ורערה
בדרכי משני חמת המטיק אשר בוק להשחית כונר תאכ'
אכל פריה וירמסנה רגל הם השומרי עצמם אשר שולחו
עמיהם לשמדם בדרך לבלתי יאזכה אליהם רעה בע
הפריחו כאלהם וגו' ולו בקש מהם אלהים לאמר
שאל

שאלו מה אחי לכם או אמרו בשאלו תפזיבו מה מחוק
מרבשכלו הרוח איך טוב ממדת הנכה לנו לא פעם את
כי פסק פעמים ותקשר נפש ישראל בעלות עליהם רוח
האמת להגלות כראש גולי עליהם כשה קו חזהו וישלך
אצבעו בזהו העביר אותם מערים בעירם ובחוסר כל
האזורים דאב לרוב בארצותיה נשמו כחוננו השוכנים
במחך בצדוד להגדלהם ובטירותם חבקו אשפתות
וכאלה רבות

אבל אחור לעיני כי כנאמם חונה העיר היו שוטרי
העיר והאשכנזים חופשים באמתחות היהודים
לפני כסף או זהב ולראות אם קיימת את מנו ארזניהם
לכלת הנות עם שום אחד יותר מהשלשה דוקאטו' הסו'
וממנו הקץ האצות היו נוחים בקול גדול לאם הודת
אחיכו לנפשותיהם ולנפשם כל הקהל לכלתו ישא שום
אדם עמו אם פרוטה יותר מהסך המוכ' כי בעונות כל
הקוף היו ערבים זה לזה ואם ח'ז היו מוצאים עם איהם
האזורים משלשה רותף' סיון כל הקוף בסכנה גדולה
ח'ז' כן יתברר צד השלמים בארציה גדולה וחששו
שבאולי חוואמהם מבתים להפילם במחמורו וכרשת
חששו להם ויפלו היהודים את תחנתם לפני ראשי
סיון עם חורף למת להם שלשה או ארבע עגול' לשאת
בשם האזורים וחוקמות והחולים וזה קח את חן בני
אשר אל כפיניהם ויחננו כשכה רב עד מאד ולא הניחו
אעגלות את על חנה העיר כי בעזהר נשברה השלה
הראשונה

11
הראשונה במשעול א' קטן אשר היו מים מעטים בדרו
וכתסכ העגלה על פניה ונטבעו בתוך המו המעטים
ההם שמנה נפשות וכתובם החליף איש אלהים
קרוש הוא כמ'הרר ונחק הלוי זנוקל אשר היה מאור
הגולים ועל משענת זכותו היו נשענים כלם כי
הוא נשאר מיתר פליטת עשרים וארבעה שליטים
אשר היו בעיר מנטובה גאונים וחלוטי תורה וקרובי
המכוער' הם בעצמם הוציאו את מתייהם מהמו וישאום
על שכמם ויום לב כל היהודים מאד על המקר' הרע
הזה וילכו להם במאים ועייפים כל היום ההוא והיו
כזרדים למים איש עד כי מצאו מעט מים בדרך ברקק
הארץ וילקחו מהמים הרעים והנמאסים ההם ויהיו
המים המרים להם למחוק מרוב ציה גם חום אשר לקו
ויסוף מאוב על מאובם הזמן הצוגר כי נטו מני דרך
הסלולה וילכו בארחות שקלקלות עד כי כברה עליהם
צרת הדרך חמשה מילין וילכו כל היום ההוא וילינו
בשדה א' כי בא השמש ויהיו עם כטושי על פני השדה
ורעדה אחותם שם כי יראו מאד לנפשזתם פן תאכלם
חרב האשכנזים אשר היו הוללים ושבים בדרך ההוא
מה'תהיה משכורתו שלמה של כמ'הר מאיר פליגו אשר
רכב על סוס קל ושר את אשכנזי עמו אשר היו רוכבים
אליו וסוב לסמור את מחלה הגולה אכל בדמי'יקרים
נתנו שכר אשר הנזכר

לבחרת הבקר עברו דרך מרקאריאה ובאו עד אל
ה א 5 I סוף

סאן מרטינו . ויהיה שם איש א' יהודי מוכתר במעשיו
טובים וזכיראח ה' שמו כמ'הר אליה חוק יצו ומיר אור
מתכוין ללפת אל הדוכוס מבזולו ויבך לפניו ומחנן לו
לחת מקום לאחיו בני הגולה בסאן מרטינו לשבת .
ישקבה ה' כי לא מאתם ולא געל' ח'ו לכלות כי שם בלב
הדוכוס הגו' לצעות חסד עם הדלים האומללים ההם .
ובפי הגולה היו עומדים שם על פני הסדה ומצפי' אחי
תכא השמועה להתאסף מחניהם אל תוך סאן מרטינו
והמשתרל הגו' בא וישמחו הקק' לשמועתו . ויבטו
ויבאו אל סאן מרטינו ומיר בזה הדוכוס הכו' אל המון
עם הארץ ההיא לפנות כל כתי הקסט'לו וכתי מכאוו'
אחרות למורך היהודים . וינו הדוכוס הגו' על היהודי'
לעמוד שם במשמרת פנורים בבתיהם ארבעים ויום כי
עדיין היו מהיהודים גופים בלתי נקיים מאכעבועות
המנפה ויעמדו שם האומללים מושככים בארץ והלואו
היה שם תבן למספיק לשכב עליו . והרבה אשר היו
אמונים עלי הולע חקאו אשפתו' ואין לחם ואין כל עד
כי השקיף ה' אמרומים כי לא יבוסו הכוטחים בו .
ויסם בלב אחיו בני מודיכסי ופארמייניאנו וכל
סביבותיהם ויתקדבו חטה ומעות וישלחו לעור' עם ה'
הגילי' והוסקרו ממנוים מאת בני הגולה על הכדבות
הבאות ויחלקו אותם בשנה ויעמדו שם בלחם זה ומים
לחץ . ושלטה כטעות כאכרו בדרך ולא נודע מקומן
עד היום הנה

ואלה

יח
ואלה מוסף על הראשונים המקרים הרעים אשר
קרו להולכי בגולה דרך המים ככו' למעלה .
בעצם היום ההוא ביום כ'ב לחדש אב נסע המחנה
האחר דרך אכיוז כלב מים מבלי ידעו
מקום לכחם רק כי לקחו להם חמש ספינות גדולות
ויבואו בתוכן כרוחק אנשי' נכשי' וטף ויהי להם המקום
צ' ליטב וכבר היו מהם כמה אנשים אשר היו בחרים
מדת מחיים לרוב המרדו' אשר עברו עד היות' בספינו'
וגם שם לא מצאו שום מרגוע כי אם חרדה ופחד
כי הספינו' היו עמוסו' יות' מן האפשר מכל מקו' נסעו
הספינו' וילכו כל היו' ההוא וניעו לעת ערב ל גנוז'רנו
מקו' מנטוב'אנו ויהיו קול המח'הולך וחוק כינון וכאכל
קטני' לא מצאו אבות' ואמות' וכפשות כמו כן נמצאו שם
שמתו מרוב הרוח' והלחץ אשר לקו בהיות' בספינו' ומיר
בהיו' בני הגולה שם בגנוז'רנו קברו את המתי' ויעמדו
שם בתוך הספינות בנרות רבות אשר אין להם תפליה
ולמחרת הפקרו נסעו הספינות מגנוז'רנו ויהי בעברם
דרך הסגר המים הנקרא ק'וסה נשבר החבל אשר היו
מוטכים בה הספינה השנייה וישלו ארבע נפשות במי'
ע'טכעו ולא מצאו'ם עד היום הנה וילכו ביו' ההוא הוא
יום חמשי' כ'ב לחדש אב עד ריוז'רני רחוק מגנוז'רנו'
מילין ויהי בהיותם שם הרשיעו הספינים ולא רנו
לבהוג' היהודי' עוד עד כי הזכרחו ליתן מת' לשר אחד
מה'ארבעים דוקאטו'לי' זינו על הספינים ההם
ה' כ' 5 2 לכהוג

סאן מרטינו · זיהי שם איש א' יהודי מוכתר במעשו
טובים וזכירתה ה' שמו כמ'הר אליה חוק יצו ומיד אור
מתניו ללפת אל הדוכוס סבוזולו וייך לפניו ויתחנן לו
לחת מקום לאחיו בני הגולה בסאן מרטינו לשבת ·
ישתכה ה' כי לא מאבסם ולא געל' ח' ללכות כי שם בלב
הדוכוס הנו' לעשות חסד עם הרלים האומללים ההם ·
וכפי הגולה היו עומדים שם על פני הסדה ומגבי' אחי
תבא השמועה להתאסף מחניהם אל תוך סאן מרטינו
והמשתדל הנו' בא וישמחו הקק' לשמועהו · ויבנסו
ויבאו אל סאן מרטינו ועיד גזה הדוכוס הנו' אל המון
עם הארץ היתה לפנות כל כתי הקסטילו וכתי מבואו
אחרות לנורך היהודים · ויטו הדוכוס הנו' על היהודי
לעמוד שם במשמרת סגורים ככתיבה ארבעים יום כי
עריון היו מהיהודים גופים בלתי נקיים מאבעבועות
המגפה ויעמדו שם האומללים מושככים בארץ והלואו
היה שם תכן למספיק לשכב עליו · והרבה אשר היו
אמונים עלי תולע חבקו אשפתו ואין לחם ואין כל עד
כי השקיף ה' אמרומים בי לא יבשו הכוטחים בו ·
ויסס בלב אחינו בני מודיל'סי ופארמ'יניאנו וכל
סביבותיהם ויתקדבו חטה ומעות וישלחו לעור' עם ה'
הגולי והוסקדו ממונים מאת בני הגולה על הכדבות
הבאות ויחלקו אותם בשנה ויעמדו שם בלחם נר ומים
לחץ' ושלשה נסעות נאכדו בדרך ולא נודע מקומן
עד היום הזה

ואלה

יח
ואלה מוסוף על הראשונים המקרים הרעים אשר
קרו להולכי בגולה דרך המים כנו למעלה ·
בעצם היום הזה ביום כב' לחדש אב נסע המחנה
האחד דרך אכיות בלב מים מבלי ידעו
מקום לכתם רק כי לקחו להם חמש ספינות גדולות
ויבואו בתוכן כדוחק אנשי' ונפשי' ונטף ויהי להם המקום
צר ליטב וכבר היו מהם כמה אנשים אשר היו כוחרים
עוד מחיים לרוב המרד' אשר עכרו עד היות' בספינו'
ונס' שם לא מצאו טוס מרגוע כי אם חרדה ופחד
כי הספינו' היו עמוסו' יות' מן האפשר מכל מקו' נסעו
הספינו' וילכו כל היו' ההוא ויגיעו לעת ערב ל נוז'רנו
מקו' מכמוצ'אנו ויהי קול המח' הולך וחוק כיגון וכאבל
קטני' לא מצאו אכות' ואמות' ונפשות כמו כן נמצאו שם
שמתו מרוב הדוח' והלחץ אשר לקו בהיות' בספינו' ומיד
פ'היו' בני הגולה שם בנוז'רנו קברו את המתי' ויעמדו
שם בתוך הספינות בצרות רבות אשר אין להם תפליה
ולמחרת הבקר נסעו הספינות מנוז'רנו ויהי בעברם
דרך הסגר המים הנקרא ק'וסה נשכר החבל אשר היו
מושכים בה הספינה השנייה וימלו ארבע נפשות במי'
ונטכעזו ולא מצאו שם היום הזה וילכו ביו' ההוא הוא
יום חמשי' כב' לחדש אב עד ריוז'ירי רחוק מנוז'רנו ו'
מילין ויהי בהיותם שם הרשיעו הספינים ולא רצו
לנהוג היהודי' עוד עד כי הזכרחו ליתן מתכ' לשאר אחד
מה' ארבעים דוקאטו' · זינו על הספינים ההם

ה כ 5 2 לנהוג

לכהו הסמיכות קוד הוהו שם בסמיכות בכל עת
וכיוס הששי כל לחם אב פבקר הגישו הסמיכות א קנה
גבול המאנוס וזכרון הסמיכות את הירוד האומללים
לבאת חוז מהסמיכות גחונה וזו בערמה עשו למען
ישאר להם בסמיכות האומללים האדירים כאשר היה כי
לרוב עתד זמאומת אנשי הגולה נחשו לנא מהסמיכות
וימזכו שם נידתם אשר לקחו להם לדרך ויבואו המונה
וימלאו שם על שפת המים ורבו המקום שם בסמיכות
מורב הרוחק מאר וישיבו אל המי ויעמדו שם לחזני
והדומים יגעים וציימים החת השמים ויעקו אל ה'
לקחת את נפשם כי טוב מותם מחייהם ויהי כהיוקם
שם ונכה כת חסדים ולטוי בלו עליה ויחניפו בדברים
סוכים לאמר לזה חכה לי ק ציטה אחת וזה נוס זה הא'
זכאלה דברו חנפו עד כי הגזאו עיר היהודי האומללי
שמון כרמנם זה היוזים היו בטופי שם על פני הסדה
ולא היו יודעים אכה יפנו לעזרה וישאלום הלפטים
ההם הגידו כל לנו אחינו מה לכם התרנו לבא אחנו
להיות עמנו ואנחנו נחלף חושים לעמוד על נשנות כם
להגיל אתכם מכל רע וכווראי כי רע ומר היה כלבכם
להולתם עמהם לביתם לאכול את בשרם וילכו ממוט
הגולה בשפת היות הגולים האומללים על שפת המים אל
קרבוליה מקו מנסוכאכו למזוח חן בעיני השר הסקי
על המקום הנוא להביא את מחנה יהודי שם וישו
אנשי אשר נחמתו לקול הלפטי הסמיכות האומללים

חלב

חרכ חדה וילכו עמהם ויפסימוה ויקחו מהם כל אשר
מנאו והעניים האומללים בני הגולה עודם עומדים
למשנות המשתרלים היו עומדי שם עייפים ומרי כפש
בתוך השמש בנמרתו וזהו שבו המשתרלים נשמי
הסמיכות גדולו עמה להביא בהם בני הגולה לקרבוליה
מקום המ' והביאו עמהם כמו כן שנים או ג' אשכנזים
להיות להם למשמר וזכרוו הלפטי הסמיכות והאשכנזי
הרק אפש בעם בני הגולה ולקחו מהם מעות ומקו כל
אשר יבולו ויבאו כל הקהל אל חוך שתי הסמיכות
מושלכי איש על רעהו כרוחק גדול כאשר מכלל להשוב
הלחץ הגדול אשר מנחתם לאף כפשות בתוך בסמיכות
ונם שם נאכרו במו עשר גפשו אשר לא כחשו עד ה'
הזה וגם נערה אחת בתולה שבו הלפטי ואיזה ימים
אחרי כן הביאה אל המסח האומללי וקור מהם פדיון
כפשה על בני הגולה והסמיכות לא יכלו להתקרב
אל שפת המים לחוב גדלן כי המים היו מעטים וכלל
הדבר הוא הזכרות הלוגם בני הגולה לתרבות עד מאד
שבר סמיכות קטנות אשר היו שם לתקריב א הגדולות
ויבאו עד המקו סווקר בוגירה וגימי שם ערב שבת
קדש הוא יוס ב' לחת אב בין השמשות ומססנסעד
כי לא יכלו לתחאמה בקרבוליה גילכו פדנליה עד
מחאחרי ויצעו שם כרפיע ענות כעור השק עינים
ה' ונרדמים מלאטו העתום וזכרון
וזוהי בפינת שם נמנה בבית אחת סבוקה ורמסה
לארץ

בית

לארץ ועמדו עם באריות הסוסים ככהמו' ועד עקום
צום ונלמות אשר לא תעבר בה רגל אדם ורגל בהמה
לא תשב בהם ובכלל הנרות הדכות והרעות היו נמאים
ועיפוי כל ק' כי לא היו יכולי לסבול עוד צרת הנמאון
ועזאו עם באר מים רעים מלא שרנים כבדים ומאופים
ונחתו מהמי' ההם והלואי והיה להם המים די מחסורם
כי בעזבו הרבים נהדוקן הכאר ולא שתו מעט מחצית
העדה ויעמדו עם במקום הרע ההוא ט' ז' ימים כפחד
וכרעיהם כי ככלום היום ובכל לילה ולילה חסיד היו
מנעו' עליהם כחזות לחות לסטים וגלבי' והיו חוממים
גזלים עתה חפזו או חמון מאשר כמנח עמו וכסרם
לילה אחת אשר היו עמיהם לשמרם שכי אנשי איטליאני
וחשכמו אח' וימרדו האיטליאני עומרי המחנ' ויקשרו
קשר עם הלסטים שיבאו בחנות הלילה לבנות ולחמום
את היהודים ברבונם ויכתרו בריות עם הלסטים לאמר
חלק כחל' כאכל' חסד ה' כי לא בלורחמינו השיל חרדמה
על שני האנשים איטליאני המורדים והמושעים ויהי
בחנות הלילה ויבאו הלסטי' וכשמוע' האשכנזי את קול
הסוסי' ויועק בקול גדול ויבהילם וינזמו ולסטם אחד
עזב את מוסו בקרב המחנה ככרחו ומיד רץ האשכנזי
ויקחהו וישב אל מחנה היהודים האומללים כשמהם
כרוך ה' גואל עמו וסדל' ויהי בהיו' בני הגולה במקום
ההוא טראמירי היו מביאי' להם המון עם הארץ ההוא
להם בר' ועש' קליות זאגוויס והיו קונים היהודי' מהם
ברמים

כ
ברמים יקרים ויעמדו עם בטראמירי חמשה עשר
יום' כעת הסיח הלכו משחרלי בני הגולה א' מקומות
הפיראריים לראות היוכלו להביא עם כמעמד ההוא
אחיה בני הגול' כי כתבים שולחו מאנשי בני עמנו אשר
בשארן כמנטוב' כי אם לא יסעו מהר' מועת' מנטוב' אהו
יפלו ה' במהמורת' החרב ולא יוכלו בו לסב' חשם חולני
מהבסה גורשו מכל מקומו מיראנדול' יסי' ויהיו המתו'
במקום הוה קרוב הרחב' כמו יב' נפשות' ונסע מחנה
בבאות בני הגולה מטראמירי ויבאו א' מיכל' ברונ' אטנו
בקצ' גבול מיראנדול' ויהיו עם עד ערב ראם הסכ' ולא
היה עם לחם לבני הגולה עד כי משמים הסקיף ה' ראם
אח עכיים ואת עמלם ואת להגם והעיר את דוח בני
עמנו אשר בגליל איטליא' ושלחו לקק' מארא' כרבות'
אשר התנדבו לסייע גול' מנטוב' וקחק' מפירא' שלח
אל פ'ניל ברונ' ויאטו ג' מאות שקי קמה וחכית יין וסך
חשוב מאעות טוומים ויפקדו על הנדבה הזאת מכני
הגולה ממוכים ויחלקוה לכתוי אבות לחיו' להם להחיות
את ענמ' ויהי להם לבני הגולה מעט נחת דוח במקו'
ההוא כי הוא גבול אצל פ'ניאל ואצל סיירא' ויהיו באו'
עם ממזכי הקהלות ההם להקועד' עם ממזכי הגולה
איוה הדרך ילכו כי בהי' שכון אור לבני הגול' האומללי'
ונודי בואם היו מביאי' עמיהם מעט לחם או איוה דבר
למת' לעם ויאכלו' וישחרלו ממזכי הגולה אצל הדוכוס
ממיראנדולה לחת לבני הגולה מקומו' לשבת כי המקו'
ההוא

המזל מכלל פסוקים ארץ אוכלת ויכירתי היתה
וישע עובד האוכלל מכלל הכל ויכחו לו מקומו אחרים
רחוק משם ה' שילך וימנעו שם בתים נשמות אשר שמו
לבוה ולמטה האשכנזי אשר יסבו בה לפנים ויהיו שם
במקומו והם עד שי עקר ה' את עמו לפרדוס ולהשיב
למנוסותם כאשר נסמך בעתו
ויהי ונתם שם נפרו ועצמו אלה הנרות כי
אדם כסף מהלשים אשר הביאו עמהם מעות
אין ממנו לחם סמיו והעולו אשר פרעו לרוב מירחל'
אלהם קסמים אשר היו באים עליהם כלל מקו וכל
שמן ונשית ואלה שקי קומה הנו אפסו באופן כי שם
היה כנסו כספיהם ורעבם במה ובקרה ובחוסר כל
אלה היה להם ושום רבם לאכול עד כי הזכירו לאכול
ששקו הארץ והמירות אולני סלק הנקראים ב'יאחדו'
זהו קומה מקושטו המון עם הארנות ההם מעט לחם
בר עבדו היות כסף בידם עד כי עלו חובות האומללים
כדי סמלה לנסך צמול וענום והכנשים היו מניקי אותם
סבל עם והנרות הגדולות אשר עברו עליהם במקומו'
ההשכרם ארץ להם קן ותכלית כי בעוה היו מתים
האומללים עוד סדרה בסוף לאמר לחם או מים ורכים
אשר היו מקושיים את פיהם אל הענים לטעום איזה
עטם לגודל הרעב ובחלוה ההיא היו פורחו כפשותיה'
ק' וקאול

ויקין

ויהיו העניים מפוזרים ומסודרי' אחד הגה ואחר הגה
מוכנים לסערות ים הת' איות ויאספו כמו עשרים איש
ויכחו ויעמדו במקום אח' אשר בגבולים ההם הנקרא
אל מוכטי' והנה כיום ו' לחדש חשון כליל באו עליהם
חמסה אנשים בת לבטים ונולטים וישבו מהם זקנה א'
עניה ומרודה אשר הערת למות נפשו אשת מכאובות
וירועת חולי ויסגפוס וירמסוה לארץ ויאמרו לה ראי
אין זעבור לשום אדם להצילך מידנו אם לא תנודי לנו
מי מהאנשים האלה אשר ממון או מעות בידו ונדד להם
את כל לכה כי אמרה עתה הפעם המות ופרוד בימינו
ויכחו הלמטים וילחנסו כנרו רבו ורעות' ענו בחבל
צוארם ויכוס ויפגעו וישאו את רידי מעליה ויניחוס
עירוס ועריה ויעשו להם חגורות מאשר מכחו לכסות
בשר ערוה ויתאבלו ויבחרו מות מחיי' ויהיו באנשים
ההם שלשה אנשי' וארבע נשים אשר לא אכלו לחם ולא
ולא טעמו מאומ כל היום ההוא וכל הלילה מכלי היות
בידם שום מאכל אשר יוכל' ויהי בלילה השני וינעקו
בקול מר מי יאכילנו לחם ופורט ארץ להם כי כלם כאח'
היו נודדים ללחם איז עד כי הזמין ה' איש אחד כבקר
ויחלק לחמסה מהם מעט לחם ומעט ב'יאחדה ויאכלו
ממנה זגרמה להם חללים רבו וקשים' והשני הנותר'
לא טעמו מאומ ויקומו וילכו להם אל מקו אחר לבקש
לחם להם ויהי בדרך נתחלש א' זהם ויפול ארצה כי לא
היה בו עוד רוח מרוב הרעב ויחזקהו האיש אשר היה

ו א 6 I עיו

עמו אף כי הנה הוא מונרך לעורה כי לא כפל גם הוא
 ממנו בברת הרעב עד כי הגיעו אל מקום אל אשר היה
 היה בו מבני הגזל ויהיו להם מעט לחם ויאכלו וישיבו
 את נפשם וזכרה להם אלהי לטובה לאכשיו הרבה אשר
 לבלתי התגאל בדבר אסור להם היו סובלי צרת הרעב
 שנים או שלשה ימים וילוחיהם וזמה גזקים בעוה
 אשר אכלום העכברים והכלבים מכלי ה ות בהם כח
 לעמוד על נפש מחמת הרעב והקרה וכאמת כי נברו
 על הם צרות האחרונות מן הראשונות כי גם אחריו אשר
 היו חזרים לאיתנם הראשון כי היו ראוי לחזור לעיר
 מנובה באשר נספר בעה הוחרחו לעמוד שם במעמד
 מירא גדולה בגורת הרובם ההוא אשר הכריו בעמק
 גדול לכל יהודי קטן או גדול אשר יסע מהמקומו ההם
 וגם מזוני הגולה הושמו כבי האסוריו וכשי מהכבדו
 והעשירות מטעם הדוכים ההוא עד כי כתבו מזוני
 מירא גדולה אל מזוני קק מנובה (אשר חזרו בחסד ה
 מסאן מרטיכו כאשר נבאר) את כל הקורות אות ומיר
 כתירו חיל לפרות את אחיהם ובהיותם באפס דמיו
 שלחו מזוני הקקי לזיחוב האוף כהחר גרסון וגיחוב
 ינו להשחל אל אחיכו היהודים רחמי בני רחמים
 להחדיב לסיוע האומללים ההם ועל טוב יוכר שם
 החלופים המסוארים כמחר אברהם אבוהב ינו ואחוי
 כמחר יעקב אל אשר החדיבו לחיות לקקי ממנובה
 חר ב' חלפי דוקאטו אשר שולחו ש מירא גדולה לפרוט
 אחיה

אחיה חובות ערטיים אשר היו חייבי בני הגולה לאחיה
 אכשי מהמון עם הארץ חושבי הארנות ההם וסך כח
 כן נתן לדוכום מירא גדולה להקל משא החובות מעל
 הקקי ועד היום הזה חייבים הקקי עוד לדוכום הכוב
 והכושה כונש בעונו גם את זאת עשו השרי קולוכילי
 מהאשכנזים לנו כי לא רי להם שמכרו כל ממנו כאשר
 נבא אף כל שרי התור לקחו להם או קמו ראשי הקקי
 ונדרו לחת להם שלש מאות כסולות ישלם ה' פעלנו ויהי
 משכורתו שלמה של כמהל מכחם נבא ינו אשר הלום
 המענות לפרותם ואחל ראשי הקהל ינו השחלנו בכל
 עונו וכתנו לקולוכילי הכוב מורק אחר כסף וככשיטיס
 אחרים חלף הש' כסולנו והמותר כשאר לסיוע העמיו:

אלה הם כללי ופרטי צרות הגרוש אף כי מהם יצאו וישחרנו
 שרשי ראש ולעבה אשר שמו ועברו עליהם אנידה ושהברה
 וזאת היא הקיפא אשר על עמודי התלאות כונכתי ונאבל רב
 אכיון בוכם ראש בקפמכה מסכן סינכראסו אנלה
 אוי מה קול הכבית במחנה העפרים
 שמעו אנקת שואב וקול ראג מרים
 הנה תור ריע בנרי באורך בית ישראל
 כל איש לזעק לבכות ביגון רבי וואל
 2 6 1 2 ציון

17

ציון ומקום מקדש
חרם בכבוד עתו
אפס ציון הורב
מבד משוש וגול
קרבן עולת תמיד
הסור אל תהי בוש
הא בני בבה אשב
אבכה עמם וליל
גלות מלמול שעבוד
נסגרתו בפשעו
יום זה לרע בוקבע
כב גס אום שעיר
חרב כוז בזה
צוף זה כשמו שגה
רעפ חרמוטגי
כל איש נפחד נכהל
נען נרד צלו
זקן בחור ושב
ראשי אבדו ללב
ספו תמו מלי
עליו אטמד שיה
אווה ידיר
מלאך משיב נפשי
היה חור גלות

לעים ולשבה
בשצף אף דומה
וגיב נביא חזה
ואן לי עוד כזה
לכפר על נפשי
לבוש קדרות שמשי
ואולה דמעה
לבכי כיתה
ביר כל האזמות
לצרות וכחובות
כשולט חוט המר
ובן גוכר גמר
כשוש קריה השבית
אבלית בת הכבוד
ופגפה רעה
בכל עת אף טעה
לארץ מדי חקים
עשיריכם גם ריקים
זרבי צהקלות
אבוו פנה דיו
כאן אטב גלמוד
כצאת חיקף עמוד
צני גב צוף ודבש
כמה על ראשי
בשנת

בשנת נסע יצחק
עם הגולה רצו
ציה גם חום לקו
כמעט כלם כלו
אוי מי שמע כואת
יחד צאן עם רועה
עני פשט ירו
הרים עולל קולו
דבר פרץ בעם
גם אנשי הנולה
כופר עסרל דושם
חוקר דמי נפושם
העל זה לא תפקוד
תבנה חומות ציון
ישב סתר עלין
פשע עמך התם
מחר קץ הימין
הבא נא בן דוד וישבית כל שועת
ועתה אבאר את כל דברי הפדות אשר פדה ה' כרחמיו
את עמו תקל מענטוכה ואלוהן ספרות כלליו ופרטיו
איש יבור מענטוכהו הוה כוונתו יאה בעת גורשו
היארדום מענטוכהו ה' האוף כוונתו יאה שפואל
פילן זגל איש חיל רב תבונו כשואת עני ורבו לכל אחיו
ואבנת שגתו לו ה' איש אשר נשחרו מענטוכ' בכל את

כנ
שתי מלח רבך
כרוץ עגלי מרבך
לרחם צר שמו
ולקבר נשו
שמחה וכליה
לבוה ולטביה
ואן מי יחזיקו
באין לחם חקו
מזירעב רכו
פצת מרם נשבו
לראש מנהיגהם
ומס כבד להם
אלהי וחרחם
אכליה תרחם
עדתך נא הגן
היה למו מן
ותחיש הישועה
השבית כל שועת
ועתה אבאר את כל דברי הפדות אשר פדה ה' כרחמיו
את עמו תקל מענטוכה ואלוהן ספרות כלליו ופרטיו
איש יבור מענטוכהו הוה כוונתו יאה בעת גורשו
היארדום מענטוכהו ה' האוף כוונתו יאה שפואל
פילן זגל איש חיל רב תבונו כשואת עני ורבו לכל אחיו
ואבנת שגתו לו ה' איש אשר נשחרו מענטוכ' בכל את

כל הקודמת אותם וכי גורשו היהודי ממנו ולא יכלו
להקמת על המנובאנו וגם נדה לא הביאו עמהם
זהאיש הזה בחמתו ובחבונתו כתב לקביוס במהאר
שמאל משאנו וכמהר יעקב חיים קאזיס ינו אשר היו
בעת ההי בעיר בולגאנו את כל הדברי הכללי והפרטי
וההירס בענה נכונה ללכת מיד אל חצר הקיסר ארה
לכך מלפניו על עמנו והקנינו הכו אורו חיל באריות
רב לשמור ולעשות ענת האוף הנו כי ישרה בעיניהם
ויק כמהר שמואל מפאנו וילך עם המשכיל כמ גבריאל
מבייכבה אל עיר אופרין ויספרו אל כמהר אברהם
הלוי איש אורוין תושב אופרין את כל אשר המר שדי
לקף ממנו ויתוערו יחדיו שלשתם לבקש מלפני
הארצי'רקה לראש לרו מאוסטריאה אחי פירדינאנד
הקיסר שיכתוב לקיסר אחיו ושיקחן לו לרחם על עם
ישראל אשר גורשו והארצי'רקה לא היה באופרין
עיר ממלכתו כי היה ברייטה וילכו שם האנשים וחלו
פני הארצי'רקה על הדבר הזה וה' נתן את חנם בעיני
דוממותו ויכתוב לקיסר אחיו אגרת שלומי וחלם פניו
לשנות שלום ליהודים הגרשים ומיד הדריכו שלשת
פעמי מרכבות ללכת אל רטיסבונה כי שם היה הקיסר
בוסיס ההם כי ומי הוועד היו לו שם וכל שרי המלוכה
עמו ושלחו כל המלכים היו שם וילכו דרך מדינת
באזירה ויגיעו שם נעיר ראטוסבונה כג אנכסמי
ואט הכותב הייתי שם כמו חדש ימים קודם כחאטעם
הנעלה

כר
הנעלה דודי כמהר אליעזר בכמהר חיים קאזיס זל ולא
היינו יודעי מאומה מכל לו ספרו רק כי כלילה ההוא
באנו הביתה ושם מצאנו שלשת הקנינים האלו וועקים
ובוכים לפני כמהר אברהם איט'נגה ארונו על כל
התלאו' האה וספרו לנו את כל המאור' ופלנו בעתהנו
לקול הדברים או נתוערו שלשת האנשים האלה עם
גבירנו הנו היהודי אחרים מגורמאכ'אה אשר היו שם
לפי שעה מה יעשו ויבא לאור משפט' מאת הקיסר ארה
והראו להם הכתב מהארצי'רקה וייטב בעיניה ויסכימו
לחנן גם את פני הקסרית אלי'אונורה שקדבר שלו על
בני עמנו לפני הקיסר אישה ויתנו המפוראים השם
המשר על שכמנו ללכת א' כומר אח' איט'א'אנו אוהבנו
להתחנן לו שיכתוב ויחבר סופלי'קה אחת לתת לקסרי'
ומיד הפיק רצוננו
ולבחרת הבקר כתנה הסופלי'קה ליד הקסרי' ויכינו
המשטרלי' את עצמם לתת סופלי'קה אחרת
אל הקיסר עם הכתב אשר כתבו אחיו הארצי'רקה
ויעשו כן וילך כמהר שמאל מפאנו וכמהר אברהם
הלוי הנו ואחי הנעיר כמו כן הייתי עמו וישבנו לנו על
הדרך אשר היינו יודעים כי בו יבא הקיסר אל החצר
וכבואו היה הוא והקסרי' בימינו והמלך מאונבאר'אה
בשמאלו ואנחנו בקורה השתחוינו ארצה ודמעתינו
גברות ויתן כמהר שמאל ינו הסופלי'קה והכתב ביד
הקיסר עצמו ויאמר כדברים האלה אהה הקיסר הגדול
משפט

משפט ונחקה אנו מבקשים ויתעכב עם הקיסר מעט
משתאה לכתב אחיו וקד מחוכו מה שקרא ואח"כ נשא
עיונו עלינו וילך לו מכלי השי' לנו מאומ כי זה משפטו
וזה היה יום שק' לה אגוסטו שנת שלש מאו' ותשעים
והמשתדלים אורו חיל לבשתרל אבל הקיסר להפיק
דמונו על הדין ועל האמת וקחסד ה'
ביום כ' פייטימ קלנו כתב כחוב כשם הקיסר וחתום
מידו ממש ונתחום בחופשו מודרך אל הקוללטו שמיר
כחא אליו הכתב ההוא ויריו בעיר מנטובה בדוכס
הקיסר שהיהודים ישבו אל העיר וסביבותיה וישבו
בארץ כבראשונ' ויסחרו אות' ושישיב כמו כן ליהודים
כל קנין ורכוש אשר הניחו בבתיה ובחנותיה ושישלח
דוכים חפשים הם השם אשר חששים שנשאר חפשים
כמדובר וכשארנו שמחים וטובי לב על הגאולה
וביום גום גדל ה' שנת שב"א והו את עצמם כמהחר
שמוא וכמ' גברואל הנו פי הכעלת כמ' אבר'
מאופרון הק' לו אל ביתו וירכבו על סוסיה קני' ביום
ובלילה ויבאו עד ארצפרוק ומא' ופרוק כשעו ויבאו עד
בולזאן ויספר כמהחר שמוא הנו לירידו אוהבו דבק
מאח כמ' יעקב חייפ קוים את כל אשר הטיב ה' לו
כי הגליח את דרכו ויראהו את האגרת הסתובה כש'
הקיסר לקוללטו והחזקם הגדול אשר היה חתום בה'
וישמח האיש מאד ומיד הרעים יאלו דחופי' מבוללה
לויכפיה' ויבאו את אגרת הקיסר לכמ' הדר שמוא מי'
זל

זל . והרב הזה הרדיקה ושלחה מיד אל ממזכי הק'
פ'ראדה לשלח דרך שם לממוני הגולה . ומיד מפיהר'
שלחה אל סאן מרטינו בהיו' כי שמה היו ראשי הקק'
ממנטובה אבל בעונות מתו המה אנשי' אנשי השם שם
בסאן מרטינו . ובשכל גדול שלחו ממנוי פיררה הנזכ'
ליו אנשים אשר נשארנו במנטובה חפשים כזכר ספר
עטום הקשרת א' דפוס וכתבו עליו בכתב מרובע דומה
לשל דפוס את אשר הטיב ה' לעמו ישראל לשים בלב
הקיסר לעשות חסד עמו . זכמו כן שלחו להם לנלב
ואחרוב א' לקיים את מצות ה' :
וממוני סאן מרטינו כשחגיע לידם כתב הקיסר
ההוא שלחו את הלוק' כמהחר גרשון ויב'ואני
זכמ' דוד כורני' ינו בכתב חירות המעבר אשר כתב
הקיסר עם אגרת השלום והגאולה וילכו ויבאו א העיר
מנטובה וידברו עם האלדר'ינגר ויראו לו האגרת אשר
כתב הקיסר . ויען האלדר'ינגר לאמר שלכו להם אל
הקוללטו כי לו משפט הגאולה וישבו המשתדלים הנו'
ויבאו אל סאן מרטינו ויתועדו ראשי הקהל לשלחם אל
הקוללטו כי הי' כמעמ' סאו'יה וילכו ויבאו א הקוללטו
ויתנו לו האגרת השלום אליו מן הקיסר ויקראה ולא
דנה להראו' עגמו כמטיב ליהודי' לא שעכב המשתדלים
ככ במקום ההוא עד שכחב לאלדר'ינגר שיכריו בעיר
מנטובה שיטובו היהודי' אל העיר וסביבותיה במקדש
ושיעשה היהודים האפורים חפשים . ועל דבר רכושם
ז א 7 I וקנינם

קנייני לא כחב מאומ' רק שביך דא ורא מחדד הקולנוכילי
הנד' לחמש' פוחרי משהדו הארץ כל המון אחר מלא
כניסו' וחו בחבו ה' אנשי אשר בשאריו כמכטו' לקנייני'
כמהחר שמו' זמאנו וכה' יעקב חיים קוים אשר היו
בבולאמו את כל הארוע כי לא השיבו הקולנוכילי הכו'
את הרכוש' ומיד חזרו חיל וילכו שנית ל רטיסכונה
ויחמו סופליקה אחרת אל הקיסר' וכוזמן מועט קבלו
אגרת שלומי' מן הקיסר לשדרונג' שיסיב רכושם רק כי
השיב ספרי הקדש אשר כונו' גם אגרת שלישיה כהפ
הקיסר והשיבו כי דמי מכיר' ממוכ' הוול' לנורך הנכא'
בימים ההם נסע הדומם קארלו נוכאוגה ירום הורו
מארלאן ויכאל גויטו מקום מנטובאמו רחוק
מן הער' כמו' מילין וישב שם על אשר נסעו האשכנזי'
מאיטאליאה' ויהי בהיות הדוכום שם בגויטו הלכו
כמהחר דוד נטחלי רואלט' ינו וכמהר יעקב חיי ק' אוים
ינו מוירונ' ויכאו להקביל פני הדוכום ויה בשם הקק'
כי כבר נתפרסם השלו' והביאו לו מנחה קטנה כפי
אשר השיגה ידם ויקבלם בסכר פני' ימות וינחמו ויחוק
את לכס וילכו מאתו בשלום'

בעת ההיא כחדש כסלו שנת ט"א פקד ה' את עמו
והשיב את שכחו וירחמהו כי חנון הוא וישכחו
כני גלות סאן מרטינו ויכאו למנטובה יח פים ועייפים
שפר עורם על ענמם וכסים היו כעץ מרוכ התלאו מאד
וגם כדרך בחורחם קרה להם מקרה דע ומר פי עגלה
אחת

אחת אשר הת עליה אחד עשר נמשוח כהיות' על נשאר
אחר בכני על המים הנקרא סוכני' ה' מרקאר' איה נשכר
הנשאר וקפול קעגל אל השים והנפסו' אשר עליה נטבעו
עם השע' בדרך דיון האמת' וסתי נפשות כחמלת ה'
עליהן גנול' כדרך הוא השוכ והמטיב' וכאשר הגיעו
למנטוב' מאו את בתי הרקיס שבורי זרמוסי ויתאבלו
העם מאד' ויתק' את חן העם בשיני המון עס הארץ
וישאלום לאיש מטה אמת' ולאיש כסא' וספסל אחד כי
לא בשאר להם מאומה' וגם בני ג' המיראנדוליסו
חדו למנטובה מעט מעט' אחרי אשר התעקבו שם
במעמד ההוא בגרו זנינו' רכות ער אשר שולח להם
כמד נשם להגילם מיה קר' ואלו לעינים סך ראו
הנשים וכסים וצף' אשר השך משחור הארם' לא נכחו
מרוכ' למש ערום הלכו בלבוש ויכאו בלולי' ונרנחים
כמהחלנות ואת פסית לארצו' בעורם וכבשרם דקה
ענמם וכלו פלוחם בחוקים' ויסי כאשר חזרו כל כני
הגולה למנטובה וישאו את ראש בני הגולה' ויהיו אל
השכים מסאן מרטינו' פמו מאתים נפשות משם מאות
שאלכו שסי' והשכים מגלו' מיראנדוליסו' כמוני' מאות
נפשות ויותר מאלף נפשות גלו' למקומ' ההם ה' למען
רחמי ויחמול על יתר הפלטה הנשאר' ויכחמה במהר'
בימינו אכיר' ובכל זאת לא התקדדה דעת האשכנזים
האחר מעל ה' הודי' כי גם אחרי אשר שלחו למשיסה
על כשה וינגלם לארץ נכדדה הכבירו עליהם מסי' ועול'
אחד 1 2 3 7 2 וארכוניות

והאבות והאמה אשר לא יכלו שאת ויחארו מראשי היהודים
עמו חמשים איש ויכבדו עולם על צואתם לפדוע את
ועול לגורן הנבלה מצד השלך אשר נפל להם עש
הארץ סך אלף למי שהיה בבת כלל ויש ועל זה כתבו
אבות אמת לכתוב דור נעלה ויחארו ולכתוב יעקב
איש קאזים שיסובו לגויטו אל הדומים איה להחזק
לדומים עליהם הפרה הגדולה הזאת ומיד הלכו אל
הדומים ויספרו לו את הדבר הזה ויקרא הדומים אל
מוטו ד' טורים שר צרפתי אשר עליו יתעברת ומתי
השליש ויאמר אליו ביום מאד ביהבא למעטובה דבר
בא באוני הקולונלי קינין וקולונליו ויאמר אליהם מה
לכם הדבר עמי ופני עניים קטאנו להכריחם נגד הדין
לפרוע מקום כבדים כאלה אחרי אשר כבר קיימנו
וקבלנו עלינו את כל תכאף השלום השלוחי מרטיסכו
עיר המלוכה ויבא סאנס ד' סהר'ם למנטובה וידבר
לקולונליו את כל הדברים האלה באזניהם וישמעו אלת
אלא מרו את דברו ויגזאלו את היהודים חפשים באשר
ה' בהך הוא הפודה והמצייל לאו אף זו עשו
האשכנזים האזורים האלו כי ביום שבת קדש שנים
שנים יפטר לחדש אלול שנת שלש מאות אחד וחמשים
בבקר בעת היות היהודים בבית הכנסת להתפלל תפלה
שארוה בא שר אח' מהאשכנזי ושלשה אנשים עמו ויבאו
וישמרו על פתח שער בית הכנסת הגדולה שהחלמה
דבריהם מכה כי הגעתי במאכ' ביו' החדש לחדש אלול

הנוכר

כז
הזכ' עכבד וידב' עמי כלשון אשכנזי שאלה לו כרדת
הקהל מכה העשירים וגדולי הקהל הסיכוחילו אחי
עתה באתי מארץ אשכנזי ואיני יודע איה הוא פשי' אחי
הוא עמי ואתה ארד' יודע כי כלם עניים ומרודי' הם
ויענני השר ויאמר מ' אל תרחיק נדוד ויהי כרדת
כמהר עמי וכב' מפאנו וכו' ויעכבו סס עמו מכלי הגוי'
לו מאומה וכן עשה לכמהר משה כורני וכן עשה לבת'
דפאל קולונלי ויתר הקק' הלכו להם לביתם ויראו
מאד על הדבר הזה ויהי כראות השר הנו' כי כל הקהל
ירדו מכה וישאלני לאמר איה האיש בעל הבית הזה
אשר פה אכל בית הכנסת זהו כמהר' בן ביון כורני
וכו' ואתן ויאמר ארד' איני יודע ויאמר לך עלה
בה ואמור ליו שימחר יחוס יודר לי ואעל אכה וארד'
עם הכורני הנו' כדברים האלה וימת ויירא מאד ויאמר
לי לך רר ואמרת לי כי עתה אבא וארד וארד לשר את
דבריו ויתעכב השר וירא כי לא בא האיש ויאמר לי לך
והרירהו מהר ואלעל ואפן ככה כה וכה וראיתי כי
אין איש כי הנורני הנו' עם וימלט א' כפשו דרך החלומ'
וחורים אשר בעליית בה וחרר ואגיד לשר אח' תפלא
השר עלי חומה ויכתיב ויאמר אלי דבר אל האנשים האלו
שישירו שלא יזונו מכאן עד בא הכרי איה זאת' בא עלי
זיעל א' בה ויחפש בכל המקומות על העזר ולא מצאו
ויתר עלי אפן לאמי כי אני הברחתי אותם וידר מכה
זיבא אל תוך בית הנורני הנזכר ויחפש בכל הבית ולא

מנאכו

הוא אומר אי דבר א השלשת אנשים הלא לאמר
עובדאן עמו וילכו עמו ויאקרו במשמר ויאמר אליהם
ידוע קדמו כי בעוד שמנה ויום נוסעים אבחנו אל
המקומות אשר יבאנו משם ועתה איכם הנדב האמת
לפרוע פרענות המסי והעולות אשר נשארתי עיני לכו
יושבי סביבות המעמד הזה ועלינו להכניח בידכ' ראיות
באמת וברוח למען ישיב איכם התושבים הנזכר' את
הקסף אשר תאלו מביהם בעבורם והנה עמכם שלשה
אנשים סומרים זהמון עם הארץ אשר גם עליהם יעבר
גם הפרעון קוף ועתה בחרו לכם מה תעשו אם
תפגעו את החלק המגיע לכם קוד' כמעט מפה או אם
תשארו בידוכ' תשום וכיבא אתכם עמנו עד שתפגעו
את העול הזה
ועתה האנשים האלה יאמרו ארוכנו השר מה לנו
וגבהה בואת לפרוע מה שאין לנו חייבים
ועתה השריאת הלא שמעתם און טעם ברעון וישארנו
האנשים ההם עם תפושים בדיהם ויהי ביום ד' ששה
עשר לחמש הנו בתלו מקב האשכנזי אשר היו במקומנו
מננו באנו להחריך פעם מרכבותם לשוכ אל ארץ
קרבא' אה ויוליכו עמכם השלשת האנשי הלא חסורו
בזקם וביאום עד קר'מוכה להוליכם עמכם אל ארץ
אשכנז והסומרים הנזכרים אשר לא מבנו עמנו
קמו בן עמכם ויהי בהיותם עם בקר'מוכה עבאו
כי בלקה אליהם הרעה ויתפשרו עם האשכנזים לפרוע

מס

כח

מס כפר להוציא את עצמם מהכנז אשר היו בה ויהי
המס הזה חת'כפולות אשר נפל לג' האנשי הלא בחלק'
מלכר מה שהזכרחו לפרוע גב הסומרי הנזכר' ויטובו
השלשה האנשי הלא אל ביתם למכטובה לחוצי ועייסים
והזכרחו לפרוע המעו' האלו ככפ כתבי חלופין טובים
מהפלטה אשר נשאר להם חוץ ממעמד מנטובאנו
וביום השבת תשעה עשר לחדש אול המזכר למחרת
הכקר בכנסו כל האשכנזי אשר היו במנ'סוב'
במזות הקולונילי שלהם א' חוף חצר הדוכוס ירה ויבא
המרקי' ממו'ארו בשליחות הדוכוס קר'לו ירה וישב
לו והשרי אשר אתו על הפו הגדול אכל פתח החצ' ויהי
בהיותו שם יבאו הקולונילי קינ'ג והקולור'רו מהחצר
כי האלדרינג'ר והגל'שו כבר נסעו ממנ'סובה וישלחו
את ידם למסור את מפתחות העיר ביד המארקי'ו הנז'
אשר היה שם במקום הדוכוס קר'לו ירה ויפן המרקי'ו
אל א'מעכדיו ויאמר אליו קחה המפתחות האלו ויקחם
ויתנם א יד המרק'י ארוכיו והקולונילי הנזכ' רוכבים
כסוסים את מפה וא'מפה והמרקי'ו פומ'ארו רוכב על
סוסו ביניה ויעמדו שבעה אש' יבאו כל ככאו האשכנזי
מהחצר וילכו להם ויבאו מן העיר דרך השע' הנקראת
פור'טה דילה פראט'ילה ללכת א קר'מוכה ולשוכ בדרך
אשר באו בה ומדי עברם נכנס דרך שער העי הנקרא'
פור'טה ד' פור'טו חיל הדוכוס קר'לו ירה ויכנסו בעיר
ויהיו בה עד היום הזה לשמרה וישמח כל העי'מאר

כי

7

7

קִינָה עַל הַרְבֵּן יְרוּשָׁלַם

וּגְיִרוּשׁ מִנְטוּבָה

קוֹל

כִּי עָמִי בִּזְעִיקִים כִּמְרַכְסֵס • חָגְרוּ
 שָׂקִים חֲעָלוּ עֶפְרַיִם עַל רֹאשׁוֹ • צִעֲקָת
 סֹבֵר יִפְעֲרוּ • וְכַחֲזֵן מְגוֹרָן יִסְפְּרוּ • יִגְעֲרוּ
 בַּמִּחְמָמִים • כִּי אֵין מִקוֹם לְנִיחוּמֵי • יִקְדְּעוּ סְבוּר
 לָבָס וְאֵין פִּינָה • אֲמַרְתִּי אֶקְרַב וְאֶעֱכַס •
 קוֹדֵר בּוֹכָה וְנִפְעָה • אִישׁ יְרוּשָׁלַם קוֹרָא •
 וְאִישׁ מִנְטוּבָה עוֹנֵה •

עוֹשֵׁי יְרוּשָׁלַם

אֲשַׁאֲבֵם מִיִּדְמַעְיֵי כְּלֵב נִשְׁבָּר

וּפְזוּתָא אֶל אֲתוֹן עוֹד לְנַפְשֵׁי

עַתָּה אֲרָאָה בְּעֵרָה צְבוֹיֹת חַן

יְרוּשָׁלַם אֲוִדִי וְשִׁמְשֵׁי

עוֹשֵׁי מִנְטוּבָה

כִּכְוָה לִי כִבְתַי יַעֲנֵה נָאָה

נִשְׁבַּת יִשְׁעֵי חֲשָׁקִי וְהִדְרִי

מִנְטוּבָה נִבְרַת לְמַמְלָכוֹת

הֵן עַתָּה עֲדִינָה נִפְלֵ וְשִׁכְרִי

יִחְדוּ

כִּי נִסְעוּ הַאֲשֻׁכִים מִשָּׁם וַיִּקְרָאוּ בְּקוֹל גְּדוֹל יַחַד אֲהוּבָיו
 הַדּוֹכּוֹם קָאֲרָלוּ בּוֹכָאָה יְרֵה וְחַמֵי רוּחַ בֵּית יַעֲקֹב •
 וַיִּשְׁאוּ אֶת כַּפֵּם לְאֶלְקֵי הַשָּׁמַיִם וַיִּהְלְלוּ אֶת שְׁמוֹ כִּי טוֹב
 אֲשֶׁר שָׁם שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ לְהַשְׁכִּית מֵהֶם נְרוּחַ וְרֵאבֹו רִכּוּת •
 וַיְהִי בַּמּוֹנָאֵי הַשְׁכַּת הַהוּא כְּלִילָה וַיִּבֹא הַדּוֹכּוֹם קָאֲרָלוּ
 בּוֹכָאָה יְרוּשָׁהֲדוּ אֲשֶׁר הִיא כְּבוֹזָטוּ כִּנְז לְמַעַל וַיִּכְסֶם
 לֹא תוֹךְ חָזְרוּ וַיִּלְכּוּ מִמוּכֵי הַקָּקֵל לְהַקְבִיל אֶת פְּנֵיו כֹּאֲשֶׁר
 עָשׂוּ בְּרֵאשׁוֹנָה וַיִּכְתְּמֵם הַדּוֹכּוּ וַיִּדְבֵר עַל לִבָּם וַיִּלְכוּ
 מֵאֶרֶץ בְּשָׁלוֹם •

לֶךְ אֱלֹהֵי אֲבֹהֵי מְהוּרָא וּמְשַׁבַּח אֲנָא עַל רוּחַ חֲסִדִיק
 וְטוֹבוֹתִיךְ אֶת עַמְךָ וְרַע אֲבֵרְהֶם אֲוֵהֲבֵךְ גְּדוֹל
 גַּעַל שִׁמְשֵׁי חֲסִדִיק וְחֵלְתִיךְ הִיא סִמְכַתְהוּ סִימָה נָא
 עֲרַבְנוּ עִמָּךְ לֵאחֲבָה וְלִירָא אֶת שְׁמֵךְ אֲסוּף תִּלְמֵו יַעֲקֹב
 כְּלוּ אֶל מַעֲזוֹן קִדְשְׁךָ כּוֹה הַנְּדָק הַר הַקִּדְשׁ וִירוּשָׁלַם תִּבְנֶה
 וְחַזְקוֹן כְּכִין עֲרִי עַד פְּרוֹת לְעַמְךָ בְּקִרְוֹת תְּגַלֵּה בְּמֵהֲרָה
 כִּימְכֵנוּ אֲמֵן •

תוּשְׁלָבַע

יחדו ירומו קול

יחדו נרים קול מר ונתמרמר
קינים הנא והי כתוא מכמר

מוסכ ירוסלים

רבת שבעה לי חדר לכו
כל משכרים מרים גם ינזנים
ביעיתי ארדי ואש להט
על הר ציון שמם בחרזנים

מוסכ מנטוכס

דה כי שודדה עיר ופפיה
נשארה שמה ולרוב מהומה
אהימת ואכפור ולא אשכות
אשב נרפה ובאשה ענומה

יחדו ירומו קול

יחדו נרים קול מר ונתמרמר
קינים הנא והי כתוא מכמר

מוסכ ירוסלים

מה לך כי שאנה בהבלך
צמרת הארו בלבנון
דום לי נא ואבכה באכל רב
ער עת בוא אליהו וינון

מוסכ מנטוכס

מי זה יערוך ציר אלו צירי
הצר צר גם כזו כזו ושלה
ערום אלכה נא וגם שולל
מלבושי בדמעות הוא מגולל

יחדו ירומו קול

יחדו נרים קול מר ונתמרמר
קינים הנא והי כתוא מכמר

מוסכ ירוסלים

ותי החלפתי באלמנה
מיום שבת עריה ואבלה
חורב נחרכ גם מקום מקדש
אויב נכנס תוך הכל בעולה

מוסכ מנטוכס

דיעי וום תמול חשקו תמיד
לשמיע זמרתו החכיבת
היום תיעבוני מתי סודי
נקראתי בשמי עיר העזובה

יחדו ירומו קול

יחדו נרים קול מר ונתמרמר
קינים הנא והי כתוא מכמר

איה

מוסב ירושלים

איה כהני המכפר לי

על אשמת מרי גם זדוני

לוי נאסף המשורר שיר

על דוכן בית אלי בעוני

מוסב מנטוכס

כשיתי ששונני ורוב חילי

בנוע אבירי הנבונים

דועים הם אשר סקלו כרמי

מכל קוז ודרדר פח וצינים

יסדו ירמון קול

יחדו נדים קול מר ונתמרמר

קינים הנא והי כתוא מכמר

מוסב ירושלים

כה רבו לשכות במקדשו

ערו אמר אויב עד יסודן

גם חרב למושה בהבלי

אבני הקלע הרג ואבדן

מוסב מנטוכס

אוי מה אומללו אוצרות חשק

בתי מקדש המעט תוד נבולי

נה

גם הדרבה תבורות ואנשי שם

נהפך אל אכל רב כל מחולי

יחדו ירמון קול

יחדו נדים קול מר ונתמרמר

קינים הנא והיא כתוא מכמר

מוסב ירושלים

רוחי היא נבאה ולב נכאם

שק תפרת על גלדי באוני

כליותי יפלח ולא יחמול

חץ הלוחץ הוא הרבה שאוני

מוסב מנטוכס

מעני יהמו לך במר רוחך

כי כוס חרבן חורב עיר כבודי

שתיתי ונכפל המון בכיי

ציון גם מן טובה עם לשדו

והנה זאת תפלתם אל יי

דסר נא ינוניו אל רחמן

ושלח נא משיחך אל עם אלמן

בבבואת ישעיה נביא נאמן

תשיב מבן שבחך מקום משמנו

יחדו נדים קול שיר מור אל עליון

תחמד ינון ששון ינים רעיון

תם

חבלה הצעיד אבהם מסראן יצו

מה מנמובה תסת מ'ר'א'ס קרלו גינאנס

על ד יהושע יכ' כ'מ'א'ל יהודה שמואל

מעירוסה זבל

